

Kompetenceplan for religion på Steiner HF

Indledning

Rudolf Steiner skolen er tolvårig med en otteårig grundskole og en fireårig overskole/overbygning. Denne kompetenceplan relaterer sig til overskolen/overbygningen i faget religion dækkende for undervisningen fra 9. til 12. klassetrin. På Steiner-skolerne tilrettelægges undervisningen, så et fags progression og sammenhæng er tilpasset den unges alder. Således danner den almene udvikling af det unge menneske grundlag for de faglige temaer, der undervises i for hver årgang.

Ved godkendelsen af den toårige Steiner-hf for skolernes 11. og 12. klassetrin skal hf-læreplanen i faget følges og for Religion C's vedkommende ses kravene i læreplanen for Kultur- og samfundsfaggruppen.

Det fremgår af denne, at Undervisningen tilrettelægges, så hvert fag indgår i fire til seks forløb. Hvert fag skal indgå i mindst to flerfaglige forløb og i mindst ét enkeltfagligt forløb. I flerfaglige forløb indgår alle tre fag. De flerfaglige forløb udgør mindst halvdelen af den samlede undervisningstid.

De tre fag kan derfor med fordel tænkes ind som hovedfagsundervisning i perioder, hvor der i mindst to af perioderne er inddraget timer og kernestof fra to eller tre af fagene. Dette skal i så fald fremgå af studieplanerne for fagene.

Der lægges yderligere op til samspil med andre fag – her kan en historisk eller religiøs belysning af kunst (billedkunst) eller litteraturen (dansk) indgå som perspektivering i den alderstilpassede spejling i temaerne. Eller en samfundsmæssig/kulturel belysning af demografiske forhold (geografi) i verdenshistorien.

Link til læreplaner: <https://uvm.dk/gymnasiale-uddannelser/fag-og-laereplaner/laereplaner-2017/hf-laereplaner-2017>

Formål og perspektivering:

Religionsundervisningen indgår i steinerskolen som en del af kulturperiodernes historie, der følger barnet og den unges udvikling og skal give den unge et naturligt afsæt til tilværelsestolkning, de grundlæggende livsvilkår, samt individers udfoldelses- og handlemuligheder. Som enkeltfaglig disciplin vil faget derfor naturligt indgå i relation til andre fag.

Religion kan skabe stærke bånd mellem mennesker gennem trossamfund. Det kan også og måske af samme grund udløse alvorlige stridigheder. Derfor er det en vigtig opgave at arbejde aktivt for fred og forståelse – en udfordring, der har direkte relevans for skolen som opdragende institution. I steinerskolen lægges der til grund, at mennesket har et fundamentalt religiøst behov, et sjæleligt-åndeligt felt, der har brug for næring, ligesom de områder der knyttes til videnskab og kunst.

Religionsundervisningen skal i et moderne flerkulturelt samfund bidrage til indsigt og forståelse for andre menneskers grupperinger, kulturer og verdensopfattelse. Og skal derfor være på et nonkonfessionelt plan med et objektivt og religionsfagligt blik.

Religionsundervisningen kan med fordel foregå på et komparativt plan, hvor både sekulære/profane og religiøse/hellige betragtninger sættes i spil og undersøges på lige vilkår.

Religion handler om at møde indhold, der vækker undren, over for det, der for nogen fremstår som det højeste og det inderste i mennesket og hele skaberværket. Det bliver af mange opfattet som grundlag for selvstændige etiske holdninger og moralsk bevidste handlinger, hvad enten det højeste indebærer en guddommeligt dimension eller ej.

Det religiøse felt er derfor på den ene side et dybt personligt anliggende (et område for sjælen), som man beskytter hos sig selv og må respektere hos et andet menneske. Religion rummer samtidig en stærk og markant social kraft. Og bør undersøges med både en respekt for det religiøse, men også med en distancetagen, som til ethvert andet undersøgelsesfelt.

Målet er, at eleverne får mulighed for en fordybelse, der er så stærk og objektiv, at den fører til en ægte forståelse. Formidlingen bliver dermed et pædagogisk anliggende og ikke et livsanskuelsesanliggende. Steinerskolerne er ikke livssynsskoler og det er et mål, at eleverne stilles frit til at vælge livssyn, ligesom læreren gør det.

Indhold

Gennem undervisningen skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber inden for kristendom, islam og udvalgte sider af yderligere én religion. Eleverne skal beskæftige sig med etiske, herunder religionsetiske, problemstillinger og arbejde med religionsfaglige metoder.

I religionsundervisningen er kristendommen central, fordi skolen bør have rod i den kulturelle sammenhæng, som den indgår i. Kristendom skal undersøges med et blik på dens danske og europæiske fremtrædelsesformer. Det er dog vigtigt at fastholde at kristendommen ikke har et europæisk udspring. Eleverne skal møde både nutidige og klassiske tekster.

I forbindelse med Islam skal den nutidsorienterede profil være i fokus, og der skal inddrages tekster fra en europæisk og dansk sammenhæng, hvilket også medvirker til, at eleverne får en forståelse af mangfoldigheden i islam. F.eks. kan det undersøges, hvordan forskellige retninger inden for islam stiller sig til forholdet mellem religion og politik, syn på menneskerettighederne, demokratiopfattelser, m.m., eller der kan inddrages nyformuleringer af islam såsom euroislam og islamisk feminisme.

Yderligere skal der vælges én religion. Den vælges ud fra det samspil der vil være med historie og samfundsfag og det vil være naturligt at vælge et område, som har noget at byde ind med, fra alle tre faglige perspektiver.

Det kunne være lande som Indien, Tyrkiet, Libanon eller Grønland, hvor det religionsfaglige perspektiv behandles historisk og aktuelt og sammen med andre etiske holdninger som eksempelvis humanisme, ateisme og agnostiske livsanskuelser.

Tilrettelæggelse

Hvor faget i grundskolen formidles gennem billeder og oplevelser, der taler til hjertet, så præsenteres faget mere kundskabs- og tankepræget over for de ældre elever.

Der kan med fordel stadig tages udgangspunkt i årets rytmer og årstidsfester, som vil gøre faget aktuelt og mere oplevelsesfokuseret. Det kan gøres eksempelvis ved at besøge forskellige helligsteder ved særlige højtider, samt lave feltarbejde under særlige begivenheder.

Undervisningen i kulturfaget giver, i punktform, eleverne mulighed for at kunne:

- ❖ anvende og kombinere viden, kundskaber og metoder fra fagene i faggruppen til at opnå indsigt i historiske, samfundsmæssige og kulturelle sammenhænge i Danmark og i andre lande
- ❖ formulere, forklare, undersøge og diskutere flerfaglige og enkeltfaglige problemstillinger ved anvendelse af begreber og viden fra fagenes kernestof
- ❖ forklare på hvilken måde fagene kan bidrage til at øge forståelsen af virkelighedsnære problemstillinger, herunder professionsrettede problemstillinger
- ❖ redegøre for forskellige livsanskuelser, religioner og politiske grundholdninger samt analysere deres betydning i en historisk og aktuel sammenhæng
- ❖ reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende, herunder en forståelse af samspillet mellem aktør og struktur
- ❖ diskutere egne og andres kulturelle værdier i forhold til nutidige og fortidige værdier
- ❖ anvende viden om centrale begivenheder og udviklingslinjer til at opnå forståelse af sammenhænge af kulturel og samfundsmæssig art i Danmark i samspil med omverdenen
- ❖ sætte religionerne og deres virkningshistorie i relation til udvalgte aspekter af dansk, europæisk og global kultur og tænkning
- ❖ undersøge samfundsmæssige sammenhænge, mønstre og udviklingstendenser med brug af begreber samt kvalitative og kvantitative data.

Eleverne kan, med undervisningen i kulturfag, opnå metodiske kompetencer til:

- ❖ kritisk indsamle, udvælge, analysere og anvende forskelligartede materialetyper, herunder tekster, statistisk materiale og billedmateriale
- ❖ gennemføre en mindre empirisk undersøgelse
- ❖ formidle faglige sammenhænge både mundtligt og skriftligt på fagenes taksonomiske niveauer med anvendelse af faglig terminologi
- ❖ argumentere for et synspunkt på et fagligt grundlag og kunne indgå i en faglig dialog
- ❖ kunne indgå i en demokratisk debat og diskutere konsekvenserne af forskellige synspunkter.

Evaluering

Elevens udbytte af forløbet opleves gennem deltagelsen i timerne samt den kontinuerlige, selvstændige skriftlige bearbejdning af undervisningsstoffet i form af redegørelser, analyser og vurderinger samt illustrative eller kunstnerisk udformede tegninger som løbende og afslutningsvis kommenteres og evalueres både mundtligt og skriftligt. Elevens faglige deltagelse på rejser og ekskursioner bidrager yderligere til det samlede billede.